

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

24. září 2020 *

„Řízení o předběžné otázce – Rovné zacházení v zaměstnání a povolání – Směrnice 2000/78/ES a 2006/54/ES – Oblast působnosti – Zákaz nepřímé diskriminace na základě věku nebo pohlaví – Odůvodnění – Vnitrostátní právní předpisy upravující srážky z důchodů vyplácených přímo jejich příjemcům ze strany podniků kontrolovaných většinově státem, jakož i zrušení valorizace výše důchodů – Články 16, 17, 20 a 21 Listiny základních práv Evropské unie – Použitelnost – Diskriminace na základě majetku – Zásah do smluvní svobody – Porušení práva na vlastnictví – Článek 47 Listiny základních práv – Právo na účinnou soudní ochranu“

Ve věci C-223/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Landesgericht Wiener Neustadt (zemský soud ve Wiener Neustadtu, Rakousko) ze dne 11. března 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 13. března 2019, v řízení

YS

proti

NK AG,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Prechal, předsedkyně senátu, L. S. Rossi, J. Malenovský, F. Biltgen (zpravodaj) a N. Wahl, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: D. Dittert, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 22. ledna 2020,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za YS M. Breunigem, Rechtsanwalt a J. Hanreichem, Prozessbevollmächtigter,
- za NK C. Egermannem, Rechtsanwalt,
- za rakouskou vládu J. Schmoll, jako zmocněnkyní,
- za Evropskou komisi C. Valero, jakož i B.-R. Killmannem a B. Bertelmannem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: němčina.

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 7. května 2020,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2000, L 303, s. 16), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2006, L 204, s. 23), jakož i článků 16, 17, 20, 21 a 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi YS a společností NK AG ohledně srážky částky z podnikového důchodu, který tato společnost vyplácí přímo YS, jakož i zrušení nároku na smluvně sjednanou valorizaci tohoto důchodu pro rok 2018.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 79/7/EHS

- 3 Článek 3 odst. 1 písm. a) směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení (Úř. věst. 1979, L 6, s. 24; Zvl. vyd. 05/01, s. 215) stanoví, že tato směrnice se vztahuje na právní úpravu zajišťující ochranu, mimo jiné, pro případ „stáří“.

Směrnice 2000/78

- 4 Účelem směrnice 2000/78 je podle jejího článku 1 stanovit obecný rámec pro boj s diskriminací na základě náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace v zaměstnání a povolání, s cílem zavést v členských státech zásadu rovného zacházení.
- 5 Článek 2 odst. 1 a 2 této směrnice stanoví:

„1. Pro účely této směrnice se ‚zásadou rovného zacházení‘ rozumí neexistence jakékoli přímé nebo nepřímé diskriminace na jakémkoli základě uvedeném v článku 1.

2. Pro účely odstavce 1 se:

[...]

- b) „nepřímou diskriminací“ rozumí, pokud by v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo zvyklosti byla osoba určitého náboženského vyznání nebo víry, určitého zdravotního postižení, určitého věku nebo určité sexuální orientace v porovnání s jinými osobami znevýhodněna, ledaže
 - i) takové ustanovení, kritérium nebo praxe jsou objektivně odůvodněny legitimním cílem a prostředky k dosažení uvedeného cíle jsou přiměřené a nezbytné [...]

[...]“

- 6 Článek 3 uvedené směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„V rámci pravomocí svěřených Společenství se tato směrnice vztahuje na všechny osoby ve veřejném i soukromém sektoru, včetně veřejných subjektů, pokud jde o

[...]

- c) podmínky zaměstnání a pracovní podmínky včetně podmínek propouštění a odměňování;

[...]“

Směrnice 2006/54

- 7 Bod 30 odůvodnění směrnice 2006/54 zní:

„Přijetí pravidel o důkazním břemeni hraje důležitou úlohu při zajištění toho, aby zásada rovného zacházení mohla být účinně prosazována. Jak rozhodl Soudní dvůr, mělo by být proto přijato ustanovení k zajištění toho, aby v případech, kdy určité skutečnosti nasvědčují diskriminaci, přešlo důkazní břemeno na žalovaného, s výjimkou ve vztahu k řízením, v nichž přísluší soudu nebo jinému příslušnému vnitrostátnímu orgánu, aby vyšetřil skutkový stav. Nicméně je nezbytné upřesnit, že posouzení skutkového stavu, které vede ke zjištění, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci, nadále náleží příslušnému vnitrostátnímu orgánu v souladu s vnitrostátním právem nebo zvyklostmi. Kromě toho je na členských státech, aby zavedly pro kterékoli stadium řízení taková pravidla dokazování, která jsou pro žalobce výhodnější.“

- 8 Článek 1 této směrnice stanoví:

„Účelem této směrnice je zajistit zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání.

Obsahuje proto ustanovení k provádění zásady rovného zacházení, pokud jde o:

[...]

- b) pracovní podmínky, včetně odměny;
c) systémy sociálního zabezpečení pracovníků.

[...]“

- 9 Podle čl. 2 odst. 1 písm. b) uvedené směrnice se pojmem „nepřímá diskriminace“ rozumí, pokud by v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo zvyklosti byly znevýhodněny osoby jednoho pohlaví v porovnání s osobami druhého pohlaví, ledaže jsou takové ustanovení, kritérium nebo zvyklost objektivně odůvodněny legitimním cílem a prostředky k dosažení uvedeného cíle jsou přiměřené a nezbytné.

- 10 Článek 4 první pododstavec téže směrnice zní:

„V případě stejné práce nebo práce, které je přiznána stejná hodnota, se odstraní přímá a nepřímá diskriminace na základě pohlaví, pokud jde o všechna hlediska a podmínky odměňování.“

- 11 Článek 5 směrnice 2006/54, který je obsažen v kapitole 2, nadepsané „Rovné zacházení v systémech sociálního zabezpečení pracovníků“, která je součástí hlavy II této směrnice, zní následovně:

„Aniž je dotčen článek 4, nesmí v systémech sociálního zabezpečení pracovníků docházet k přímé nebo nepřímé diskriminaci na základě pohlaví, zejména pokud jde o:

[...]

- c) výpočet dávek, včetně dodatkových dávek s ohledem na manžela nebo manželku nebo vyživované osoby, a podmínky trvání a zachování nároku na dávky.“
- 12 Článek 7 odst. 1 písm. a) bod iii) této směrnice stanoví, že ustanovení uvedené kapitoly 2 se vztahují na systémy sociálního zabezpečení pracovníků, které zajišťují ochranu pro případ „stáří“, včetně předčasného odchodu do důchodu.

Rakouské právo

- 13 Ustanovení § 1 Sonderpensionenbegrenzungs-gesetz (zákon o omezení zvláštních důchodů, BGBl. I, 46/2014, dále jen „SpBegrG“) se skládá z ústavněprávních ustanovení, která přinesla určité změny Bundesverfassungsgesetz über die Begrenzung von Bezügen öffentlicher Funktionäre (spolkový ústavní zákon o omezení odměn veřejných funkcionářů, BGBl. I, 64/1997, dále jen „BezBegrBVG“). Tento § 1 zejména rozšířil osobní působnost BezBegrBVG na zaměstnance a bývalé zaměstnance právnických osob podléhajících kontrole Rechnungshof (Účetní dvůr, Rakousko). Mezi ně patří soukromoprávní podniky, ve kterých rakouská spolková vláda nebo jednotlivé spolkové země vykonávají rozhodující vliv.
- 14 SpBegrG se jakožto spolkový zákon sice nemůže přímo dotýkat smluv zaměstnanců podniků podléhajících kontrole Rechnungshof (Účetní dvůr) z důvodu rozhodujícího vlivu, který nad nimi vykonávají spolkové země, avšak § 10 odst. 6 BezBegrBVG opravňuje zákonodárce spolkové země k přijetí pravidel srovnatelných s pravidly stanovenými na spolkové úrovni pro zaměstnance a bývalé zaměstnance právnických osob, ve kterých má tato spolková země rozhodující podíl.
- 15 Niederösterreichisches Landes- und Gemeindebezügegesetz (dolnorakouský zákon o platech ve spolkové zemi a obcích této spolkové země, dále jen „NÖ Landes- und GemeindebezügeG“), přijatý na základě SpBegrG, v § 24a, nadepsaném „Omezení důchodů“, stanoví:

„1) Příjemci důchodů z příslibů plnění

[...]

- b) od právnických osob, které z důvodu většinové účasti nebo skutečného ovládání na základě finančních, hospodářských nebo organizačních opatření přijatých Niederösterreich [(spolková země Dolní Rakousko, Rakousko)] podléhají kontrole Rechnungshof [(účetní dvůr)] [...]

jsou povinni odvádět příspěvek na zajištění důchodového pojištění za část, která přesahuje výši měsíčního maximálního vyměřovacího základu podle § 45 [Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (obecný zákon o sociálním zabezpečení, BGBl. 189/1955)], který byl naposledy pozměněn BGBl. I, 139/1997, a podle § 108 odst. 1 a 3 [tohoto zákona], naposledy novelizovaného BGBl. I, 35/2012, musí odvádět příspěvek na zajištění důchodového pojištění. Totéž platí pro zvláštní platby.

2) Místo, které důchod vyplácí, strhne zajišťovací příspěvek na zajištění důchodového pojištění a vyplátí jej právnické osobě zřízené podle práva spolkové země nebo podniku, od kterých jsou důchody pobírány.

3) Příspěvek na zajištění důchodového pojištění činí [...]“

- 16 Ustanovení § 711 obecného zákona o sociálním zabezpečení (dále jen „ASVG“), vložené Pensionsanpassungsgesetz 2018 (zákon o změně důchodů pro rok 2018, BGBl. I, 151/2017), a nadepsané „Úprava důchodů pro rok 2018“ zní následovně:

„1) Odchylně od § 108h odst. 1 první věty a odst. 2 se zvýšení důchodů za kalendářní rok 2018 neprovede podle valorizačního koeficientu, nýbrž následovně: celkový důchodový příjem (odstavec 2) se navýší:

1. pokud jeho výše nečiní více než 1 500 eur měsíčně, o 2,2 %;
2. pokud jeho výše nečiní více než 2 000 eur měsíčně, o 33 eur;
3. pokud jeho výše činí více než 2 000 eur a méně než 3 355 eur měsíčně, o 1,6 %;
4. pokud jeho výše činí více než 3 355 eur a méně než 4 980 eur měsíčně, o procentní podíl, který mezi uvedenými hodnotami klesá lineárně z 1,6 % na 0 %.

Pokud celkový důchodový příjem činí více než 4 980 eur měsíčně, k navýšení nedojde.

2) Celkový důchodový příjem osoby je součtem všech jejích důchodů ze zákonného systému důchodového pojištění [...]. Za součást celkového příjmu důchodu jsou rovněž považovány všechny dávky uvedené v [SpBegrG], pokud na ně měl příjemce důchodu nárok ke dni 31. prosince 2017.

[...]

6) (Ústavněprávní ustanovení) Úprava dávek, na které se vztahuje [SpBegrG], pro kalendářní rok 2018 nesmí překročit za použití celkového důchodového příjmu (odstavec 2) navýšení podle odstavce 1.“

- 17 Ustanovení § 2 Betriebspensionsgesetz (zákon o podnikovém důchodu, BGBl., 282/1990) stanoví:

„Přísliby důchodu ve smyslu § 1 odst. 1 se rozumí závazky zaměstnavatele z jednostranných prohlášení, individuálních dohod nebo kolektivních smluv.

1. hradit příspěvky do penzijního fondu [...] ve prospěch zaměstnance a jeho právních nástupců; vyplácet prémie za kolektivní podnikové pojištění [...] ve prospěch zaměstnance a jeho právních nástupců; [...]
2. vyplácet dávky přímo zaměstnanci a jeho právním nástupcům (přímý příslib důchodu);
3. vyplácet zaměstnanci a jeho právním nástupcům prémie za životní pojištění uzavřené ve prospěch zaměstnance.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 18 Žalobce v původním řízení je bývalým zaměstnancem NK, akciové společnosti kotované na burze, ve které má spolková země Dolní Rakousko podíl ve výši přibližně 51 %.
- 19 Dne 2. března 1992 uzavřel žalobce v původním řízení s NK smlouvu o podnikovém důchodu. Tato smlouva obsahovala „přímý příslib důchodu“ ze strany NK, tedy podnikový důchod, který je financován z podnikových rezerv vytvořených tímto zaměstnavatelem a který se tento zaměstnavatel zavázal přímo vyplácet zaměstnanci po skončení pracovněprávního vztahu. Kromě toho byla sjednána valorizační

doložka, podle níž se všechny nároky na důchod zvyšují o stejnou procentní sazbu, jako je ta, o kterou se během pobírání uvedeného podnikového důchodu zvýšily platy nejvyšší zaměstnanecké třídy podle kolektivní smlouvy platné pro zaměstnance rakouských podniků dotčeného odvětví.

- 20 Žalobci v původním řízení byl přiznán důchod k 1. dubnu 2010. Od té doby pobírá různé důchodové dávky. Mimo jiné mu podle smlouvy o podnikovém důchodu ze dne 2. března 1992 vyplácí NK ode dne 17. prosince 2010 důchod na základě jejího „přímého příslibu důchodu“.
- 21 Od 1. ledna 2015 sráží NK z tohoto důchodu podle § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG příspěvek na zajištění důchodového pojištění.
- 22 NK podle § 711 ASVG nezvýšila výši podnikového důchodu žalobce v původním řízení pro rok 2018, ačkoli část tohoto důchodu vyplácená přímo měla být v souladu s valorizací platů stanovenou pro tento rok kolektivní smlouvou pro zaměstnance rakouských podniků v dotčeném odvětví navýšena o 3 %.
- 23 Žalobce v původním řízení podal k předkládajícímu soudu, kterým je Landesgericht Wiener Neustadt (zemský soud ve Wiener Neustadtu, Rakousko), žalobu proti NK, jíž zaprvé napadl uvedené srážky, jakož i neuskutečněné zvýšení jeho podnikového důchodu, a zadruhé se domáhal určení svých budoucích nároků.
- 24 Pokud jde o působnost unijního práva, zejména směrnic 79/7, 2000/78 a 2006/54, předkládající soud má za to, že § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG a § 711 ASVG (dále jen společně „předmětná vnitrostátní ustanovení“) přímo upravují způsoby a podmínky určení výše podnikového důchodu, na který má žalobce v původním řízení nárok na základě smlouvy o podnikovém důchodu ze dne 2. března 1992.
- 25 Předkládající soud poukazuje na to, že se předmětná vnitrostátní ustanovení vztahují na osoby, které mají nárok na podnikový důchod ve formě plnění z „přímého příslibu důchodu“, jehož výše je poměrně vysoká, který vyplácí právnická osoba, jež podléhá kontrole Rechnungshof (účetní dvůr) především z toho důvodu, že většinovým akcionářem je spolková země, která přijala v dané oblasti pravidla srovnatelná s pravidly stanovenými na spolkové úrovni.
- 26 Podle údajů uvedeného soudu se předmětná vnitrostátní ustanovení nedotýkají těch osob, které nedosáhly určitého věku, jelikož smlouvy o přiznání důchodu ve formě plnění z „přímého příslibu důchodu“ přestaly být v Rakousku uzavírány přibližně v roce 2000. Naopak vzhledem k tomu, že byl tento typ smluv obecně uzavírán s osobami, které odpracovaly značný počet let a nesly v rámci podniku, který je zaměstnával, jistou míru odpovědnosti, dosáhly tyto osoby dnes již určitého věku.
- 27 Předkládající soud dále uvádí, že podle oficiálních rakouských statistik se dotčená vnitrostátní ustanovení týkají převážně podnikového důchodu mužů.
- 28 Z cílů těchto ustanovení zmiňuje předkládající soud dva, které jsou uvedeny v SpBegrG a spočívají zaprvé ve snížení nerovnováhy vytvořené v souvislosti s tzv. „zvláštními“ důchody a zadruhé v zajištění udržitelného financování důchodových dávek.
- 29 Kromě toho byla předmětná vnitrostátní ustanovení podle informací předkládajícího soudu přijata ve formě ústavních předpisů především proto, aby byla omezena možnost napadení jejich platnosti před Verfassungsgerichtshof (Ústavní soud, Rakousko).

30 Za těchto podmínek se Landesgericht Wiener Neustadt (zemský soud ve Wiener Neustadtu, Rakousko) rozhodl přerušit řízení a předložit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Vztahuje se oblast působnosti směrnice 79/7 a/nebo směrnice 2006/54 na právní úpravu členského státu, jestliže v jejím důsledku musí bývalý zaměstnavatel zadržet od podstatně vyššího počtu mužů s nárokem na podnikový důchod než od žen s nárokem na podnikový důchod určité částky při výplatě těchto podnikových důchodů, s nimiž pak smí volně nakládat, a jsou takovéto předpisy diskriminující ve smyslu těchto směrnic?
- 2) Vztahuje se oblast působnosti směrnice 2000/78 na právní úpravu členského státu, která je diskriminující na základě věku, neboť finančně zatěžuje výhradně staré osoby se soukromoprávním nárokem na výplatu podnikového důchodu, který byl sjednán jako přímý příslib důchodu, zatímco mladší a mladé osoby, které uzavřely smlouvy o podnikových důchodech, finančně zatíženy nejsou?
- 3) Musí být u podnikových důchodů i v případě, že právní úprava členského státu není diskriminující ve smyslu směrnic 79/7, 2000/78 a 2006/54, použita ustanovení Listiny, zejména zákazy diskriminace podle článků 20 a 21?
- 4) Musí být články 20 a násl. Listiny vykládány v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která provádí právo Unie ve smyslu článku 51 Listiny a která diskriminuje osoby, jež mají soukromoprávní nárok na podnikový důchod, na základě pohlaví, věku, majetku nebo jiných důvodů, např. na základě majetkových poměrů, v nichž se aktuálně nachází jejich bývalý zaměstnavatel, v porovnání s jinými osobami s nárokem na podnikový důchod, a zakazuje Listina takovéto diskriminace?
- 5) Diskriminuje vnitrostátní právní úprava, která vyžaduje pouze u malé skupiny osob se smluvními nároky na podnikový důchod v podobě přímého příslibu důchodu provádění srážek ze strany jejich bývalého zaměstnavatele, rovněž na základě majetku ve smyslu článku 21 Listiny, pokud se tato povinnost týká pouze osob s vyššími podnikovými důchody?
- 6) Musí být článek 17 Listiny vykládán v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která bez náhrady stanoví zákonný vyvlastňující zásah do dohody o podnikovém důchodu v podobě „přímého příslibu důchodu“, která byla uzavřena mezi dvěma soukromými osobami, k tíži bývalého zaměstnance podniku, který pro výplatu podnikového důchodu učinil veškerá nezbytná opatření a není v obtížné hospodářské situaci?
- 7) Představuje zákonem stanovená povinnost bývalého zaměstnavatele osoby s nárokem na podnikový důchod, která mu ukládá nevyplácet část sjednaného plnění (sjednaného podnikového důchodu), jakožto porušení smluvní svobody, zásah do vlastnického práva zaměstnavatele?
- 8) Musí být článek 47 Listiny vykládán v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která přímo ze zákona vyvlastňuje a nestanoví žádnou jinou možnost obrany proti vyvlastnění, než je podání žaloby proti beneficiantovi (bývalý zaměstnavatel a dlužník z penzijní smlouvy) na náhradu škody a vrácení vyvlastněné částky?“

K předběžným otázkám

K první části první a druhé otázky

- 31 Podstatou první části první otázky a první části druhé otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda směrnice 79/7, 2000/78 a 2006/54 musí být vykládány v tom smyslu, že do jejich působnosti spadají právní předpisy členského státu, podle nichž musí bývalý zaměstnavatel srazit u zdroje část z výše podnikového důchodu, který se smluvně zavázal přímo vyplácet svému bývalému zaměstnanci, a podle nichž pozbývá účinku smluvně sjednaná valorizace výše tohoto důchodu.
- 32 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že směrnice 79/7 se podle svého čl. 3 odst. 1 písm. a) vztahuje pouze na právní úpravu zajišťující ochranu mimo jiné pro případ „stáří“ (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, Elbal Moreno, C-385/11, EU:C:2012:746, bod 26 a citovaná judikatura).
- 33 Naopak dávky poskytované na základě důchodového systému, který závisí především na zaměstnání, které dotčená osoba zastávala, souvisejí s odměnou, kterou tato osoba dostávala, a spadají pod článek 157 SFEU [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost obecných soudů), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 59 a citovaná judikatura]. Představují tedy „odměnu“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. c) směrnice 2000/78 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. ledna 2019, E. B., C-258/17, EU:C:2019:17, body 44 a 48).
- 34 Kromě toho z článku 1 písm. c) a článku 5 písm. c) směrnice 2006/54 vyplývá, že se týká systémů sociálního zabezpečení pracovníků. Bylo již rozhodnuto, že rovněž systémy důchodů vyplácených zaměstnanci na základě jeho zaměstnaneckého poměru s veřejným zaměstnavatelem spadají do věcné působnosti článku 5 směrnice 2006/54 [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost obecných soudů), C-192/18, EU:C:2019:924, body 72 a 73].
- 35 Z toho vyplývá, že takový důchod, jako je „přímý příslib důchodu“, který žalobce v původním řízení pobírá od svého bývalého zaměstnavatele na základě svého zaměstnaneckého vztahu s posledně uvedeným, nespadá do působnosti směrnice 79/7, nýbrž směrnic 2000/78 a 2006/54.
- 36 Zadruhé je třeba konstatovat, že předmětná vnitrostátní ustanovení, podle nichž musí bývalý zaměstnavatel srazit u zdroje část z výše podnikového důchodu, který se smluvně zavázal přímo vyplácet svému bývalému zaměstnanci, a podle nichž pozbývá smluvně sjednaná valorizace výše tohoto důchodu účinku, vedou ke snížení výše důchodu, který se tato společnost zavázala vyplácet uvedenému bývalému zaměstnanci. Tato ustanovení se tedy dotýkají podmínek odměňování tohoto zaměstnance ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. c) směrnice 2000/78 a systému sociálního zabezpečení pracovníků ve smyslu čl. 5 písm. c) směrnice 2006/54. Tyto směrnice se proto použijí na takovou situaci, jako je situace, o kterou se jedná ve věci v původním řízení (obdobně viz rozsudek ze dne 16. června 2016, Lesar, C-159/15, EU:C:2016:451, bod 18 a citovaná judikatura).
- 37 Tento závěr není zpochybněn závěry vyplývajícími z rozsudku ze dne 2. června 2016, C (C-122/15, EU:C:2016:391), na který poukázala rakouská vláda ve svém písemném vyjádření, v jehož bodě 30 Soudní dvůr rozhodl, že vnitrostátní právní úprava týkající se dodatečné daně z příjmů ze starobních důchodů nespadá do věcné působnosti směrnice 2000/78.
- 38 Soudní dvůr totiž v bodech 25 a 26 uvedeného rozsudku vycházel z okolnosti, že se spor, který vedl k vydání tohoto rozsudku, netýkal způsobů nebo podmínek určení výše dávek vyplácených pracovníkovi z titulu pracovního poměru ke svému bývalému zaměstnavateli, nýbrž sazby daně z příjmů ze starobních důchodů, jelikož takové zdanění, které vyplývá přímo a výlučně z vnitrostátních daňových předpisů, se děje mimo pracovní poměr, a tedy mimo určení „odměny“ ve smyslu uvedené směrnice a čl. 157 odst. 2 SFEU.

- 39 Na první část první a druhé otázky je tedy třeba odpovědět tak, že směrnice 2000/78 a 2006/54 musí být vykládány v tom smyslu, že do jejich působnosti spadají právní předpisy členského státu, podle nichž musí bývalý zaměstnavatel srazit u zdroje část z výše podnikového důchodu, který se smluvně zavázal přímo vyplácet svému bývalému zaměstnanci, a podle nichž pozbývá účinku smluvně sjednaná valorizace výše tohoto důchodu.

Ke druhé části první otázky

- 40 Podstatou druhé části první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být směrnice 2006/54 vykládána v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, podle které pozbývají příjemci důchodu, který se jim smluvně zavázal přímo vyplácet podnik kontrolovaný státem a který překračuje určité prahové hodnoty stanovené v této právní úpravě, jednak částky sražené z části tohoto důchodu, která přesahuje některou z těchto prahových hodnot, a jednak nároku na smluvně dohodnutou valorizaci uvedeného důchodu, jestliže se uvedená právní úprava dotýká daleko více příjemců než příjemkyň.
- 41 Podle čl. 5 písm. c) směrnice 2006/54 je v systémech sociálního zabezpečení pracovníků, které podle čl. 7 odst. 1 písm. a) bodu iii) této směrnice zajišťují mimo jiné ochranu pro případ „stáří“, při výpočtu dávek zakázána přímá nebo nepřímá diskriminace na základě pohlaví.
- 42 Na úvod je třeba konstatovat, že takové vnitrostátní právní předpisy, jako jsou předpisy dotčené v původním řízení, nezakládají přímou diskriminaci, jelikož se vztahují bez rozdílu na pracovníky mužského i ženského pohlaví.
- 43 Pokud jde o to, zda taková vnitrostátní právní úprava zakládá nepřímou diskriminaci, je tato pro účely směrnice 2006/54 definována v jejím čl. 2 odst. 1 písm. b) jako situace, kdy by v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo zvyklosti byly znevýhodněny osoby jednoho pohlaví v porovnání s osobami druhého pohlaví, ledaže jsou takové ustanovení, kritérium nebo praxe objektivně odůvodněny legitimním cílem a prostředky k dosažení uvedeného cíle jsou přiměřené a nezbytné.
- 44 V tomto ohledu zaprvé ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že osoby znevýhodněné předmětnými vnitrostátními ustanoveními jsou bývalými zaměstnanci podniků kontrolovaných státem, které pobírají důchod ve formě plnění z „příмого příslibu důchodu“, jehož výše překračuje určité prahové hodnoty. Ustanovení § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG totiž stanoví úhradu příspěvku na zajištění důchodového pojištění z části té dávky, která přesahuje měsíční výši maximálního vyměřovacího základu podle ASVG. Rakouská vláda na jednání před Soudním dvorem uvedla, že tato měsíční částka pro rok 2020 činí 5 370 eur brutto. Dále nebylo možné podle § 711 odst. 6 ASVG zvýšit pro rok 2018 takovou dávku uvedenou v SpBegrG, jako je „přímý příslib důchodu“ dotčený ve věci v původním řízení, pokud celkový důchodový příjem dotčené osoby přesáhl 4 980 eur měsíčně.
- 45 Pro účely čl. 2 odst. 1 písm. b) směrnice 2006/54 nelze situaci osob, na které se vztahují předmětná vnitrostátní ustanovení, srovnávat se situací bývalých zaměstnanců podniků, které nejsou kontrolovány státem, nebo se situací osob, které pobírají podnikový důchod v jiné formě, než je „přímý příslib důchodu“, jako jsou plnění z penzijního fondu nebo životního pojištění. Na rozdíl od důchodů vyplácených oběma výše uvedeným kategoriím osob kontroluje totiž spolkový stát nebo dotčená spolková země zaměstnavatele pracovníků, kteří pobírají důchod z titulu „příмого příslibu důchodu“, jakož i prostředky určené na důchody uvedených pracovníků.
- 46 Jak uvedla generální advokátka v bodě 55 svého stanoviska, situace, které je třeba u osob pobírajících důchod ve formě plnění z „příмого příslibu důchodu“ od podniku kontrolovaného státem porovnat, jsou na jedné straně situace osob dotčených předmětnými vnitrostátními ustanoveními z důvodu výše tohoto plnění a na straně druhé situace osob, které jimi dotčeny nejsou.

- 47 Z toho vyplývá, že za zdánlivě neutrální kritérium ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. b) směrnice 2006/54, které vede k rozdílnému zacházení z důvodu použití předmětných vnitrostátních ustanovení, musí být považována výše plnění určená těmito ustanoveními, jelikož jsou jimi znevýhodněni pouze ti příjemci důchodů, jejichž výše přesahuje určité prahové hodnoty.
- 48 Pokud jde zadruhé o otázku, zda toto rozdílné zacházení znevýhodňuje zvláště osoby jednoho pohlaví v porovnání s osobami druhého pohlaví, předkládající soud pouze uvádí, že podle oficiálních rakouských statistik se předmětná vnitrostátní ustanovení týkají převážně mužů.
- 49 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že existence takového zvláštního znevýhodnění může být konstatována, zejména pokud je prokázáno, že se vnitrostátní právní úprava negativně dotýká podstatně většího podílu osob jednoho pohlaví ve srovnání s osobami opačného pohlaví (rozsudek ze dne 3. října 2019, Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, bod 45 a citovaná judikatura).
- 50 Jak rovněž vyplývá z bodu 30 odůvodnění směrnice 2006/54, posouzení skutečností, které nasvědčují vzniku nepřímé diskriminace, je na vnitrostátních soudních orgánech, a to v souladu s vnitrostátním právem nebo praxí, které mohou zejména stanovit, že nepřímá diskriminace může být prokázána jakýmkoli prostředky, a to i na základě statistických údajů (rozsudek ze dne 3. října 2019, Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, bod 46 a citovaná judikatura).
- 51 V tomto ohledu přísluší vnitrostátnímu soudu, aby posoudil, v jaké míře jsou statistické údaje, které mu byly předloženy, věrohodné a zda mohou být zohledněny, tedy zejména zda se nejedná o vyjádření čistě nahodilých či přechodných jevů, a zda mají obecně vypovídající hodnotu (rozsudek ze dne 3. října 2019, Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, bod 48 a citovaná judikatura).
- 52 Pokud jde o statistické údaje, Soudní dvůr rovněž rozhodl, že předkládajícímu soudu přísluší zohlednit všechny zaměstnance, kteří podléhají vnitrostátní právní úpravě, v níž má původ rozdílné zacházení, a že nejlepší srovnávací metoda spočívá ve srovnání příslušných podílů pracovníků dotčených údajným nerovným zacházením a těch, kteří jím dotčeni nejsou, v rámci pracovních sil mužského pohlaví, na které se vztahuje tato právní úprava, a stejných podílů v rámci pracovních sil ženského pohlaví, které pod ni spadají (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. prosince 2007, Voß, C-300/06, EU:C:2007:757, body 40 a 41, jakož i ze dne 3. října 2019, Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, bod 47).
- 53 V projednávané věci ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že do působnosti předmětných vnitrostátních ustanovení spadají bývalí zaměstnanci entity podléhající kontrole Rechnungshof (účetní dvůr), kteří pobírají podnikový důchod ve formě plnění z „příмого příslibu důchodu“.
- 54 Jak uvedla generální advokátka v bodech 65 až 67 svého stanoviska, pokud by dostupné statistické údaje měly skutečně prokázat, že procentní podíl bývalých zaměstnanců, u nichž byla výše takového podnikového důchodu dotčena předmětnými vnitrostátními ustanoveními, je u bývalých zaměstnanců mužského pohlaví spadajících do působnosti těchto ustanovení podstatně vyšší než u bývalých zaměstnankyň spadajících pod tato ustanovení, bylo by třeba mít za to, že taková situace svědčí o existenci nepřímé diskriminace na základě pohlaví, která je v rozporu s čl. 5 písm. c) směrnice 2006/54, nejsou-li tato ustanovení odůvodněna objektivními faktory prostými jakékoliv diskriminace na základě pohlaví (obdobně viz rozsudek ze dne 6. prosince 2007, Voß, C-300/06, EU:C:2007:757, bod 42).
- 55 Zatřetí je na předkládajícím soudu, aby zkoumal, za předpokladu, že má s ohledem na úvahy uvedené v bodech 53 a 54 tohoto rozsudku za to, že předmětná vnitrostátní ustanovení vedou k rozdílnému zacházení, které by mohlo představovat nepřímou diskriminaci na základě pohlaví, v jakém rozsahu může být takové rozdílné zacházení přesto odůvodněno objektivními faktory prostými jakékoliv diskriminace na základě pohlaví, jak vyplývá z čl. 2 odst. 1 písm. b) směrnice 2006/54.

- 56 Podle judikatury Soudního dvora je tomu tak především v případech, kdy zvolené prostředky slouží legitimnímu cíli sociální politiky a jsou vhodné a nezbytné k dosažení cíle sledovaného dotčenou právní úpravou, přičemž mohou být považovány za vhodné k zaručení dosažení dovolávaného cíle pouze tehdy, odpovídají-li skutečně snaze dosáhnout jej konzistentním a systematickým způsobem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. července 2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, body 53 a 54, jakož i citovaná judikatura).
- 57 Kromě toho Soudní dvůr rozhodl, že členské státy mají při volbě opatření, kterými mohou být uskutečňovány cíle jejich sociální politiky a zaměstnanosti, značný prostor pro uvážení (rozsudky ze dne 6. dubna 2000, Jørgensen, C-226/98, EU:C:2000:191, bod 41, a ze dne 20. října 2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, bod 73, jakož i citovaná judikatura).
- 58 Z judikatury Soudního dvora rovněž vyplývá, že i když je nakonec na vnitrostátním soudu, který je jediný příslušný pro posouzení skutkových okolností a pro výklad vnitrostátního práva, aby určil, zda a v jakém rozsahu je dotčené právní ustanovení odůvodněno takovým objektivním faktorem, má Soudní dvůr, který má poskytnout vnitrostátnímu soudu v rámci řízení o předběžné otázce užitečné odpovědi, pravomoc poskytnout vodítka vycházející ze spisu ve věci v původním řízení, jakož i z písemných a ústních vyjádření, jež mu byla předložena, které vnitrostátnímu soudu umožní rozhodnout (rozsudek ze dne 17. července 2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, bod 56 a citovaná judikatura).
- 59 V projednávané věci ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že SpBegrG, s nímž úzce souvisí předmětná vnitrostátní ustanovení, sleduje dva cíle, a to zaprvé snížit nerovnováhu vzniklou v souvislosti s tzv. „zvláštními“ důchody, které jsou, jak uvádí rakouská vláda ve svém písemném vyjádření, „doplňkovými důchody mimo běžné důchodové systémy“, a zadruhé zajistit udržitelné financování starobních důchodů. Rakouská vláda tyto cíle potvrdila v písemném vyjádření a upřesnila, že cílem předmětných vnitrostátních ustanovení je konkrétně vyrovnat nerovnováhu při poskytování důchodových dávek financovaných v poslední instanci státem. Tato vláda dále uvedla, že tyto důchody představují pro dotčené podniky značnou finanční zátěž, která může mít především z důvodu nižších vyplácení dividend nepřímé dopady na státní rozpočet.
- 60 V tomto ohledu již Soudní dvůr rozhodl, že důvody rozpočtové povahy nemohou ospravedlnit diskriminaci v neprospěch jednoho pohlaví (rozsudek ze dne 23. října 2003, Schönheit a Becker, C-4/02 a C-5/02, EU:C:2003:583, bod 85, jakož i citovaná judikatura).
- 61 Naproti tomu cíle spočívající v zajištění udržitelného financování starobních důchodů a ve snížení rozdílů mezi výší důchodů financovaných státem mohou být vzhledem k širokému prostoru pro uvážení, který mají členské státy, považovány za legitimní cíle sociální politiky, které jsou prosty jakékoli diskriminace na základě pohlaví.
- 62 V projednávané věci ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, s výhradou ověření, která musí v tomto ohledu provést předkládající soud, že vnitrostátní ustanovení jsou způsobilá takových cílů dosáhnout. Zaprvé jak srážka části dávky, která má být vyplacena, tak neprovedení jejího zvýšení umožňují vytvoření rezerv pro budoucí platební závazky. Je sice pravda, jak na jednání před Soudním dvorem zdůraznili žalobce v původním řízení i NK, že takto uspořené částky mohou dotyčné podniky použít v zásadě pro všechny účely, avšak to nemění nic na tom, že s výhradou týchž ověření má stát v případě většinového podílu dostatečně velký vliv na uvedený podnik, aby zajistil přiměřené financování dotčených starobních důchodů tímto podnikem.
- 63 Dále vzhledem k tomu, že se tato ustanovení týkají pouze dávek, jejichž výše přesahuje určitou hranici, vedou k přiblížení těchto dávek úrovni nižších důchodů.

- 64 Kromě toho s výhradou ověření předkládajícím soudem jsou uvedená ustanovení používána konzistentně a systematicky, jelikož se vztahují na všechny důchody poskytované ve formě plnění z „přímého příslibu důchodu“ ze strany orgánů a podniků přímo nebo nepřímo kontrolovaných státem, které tedy mají k dispozici rezervy vytvořené ze sražených nebo nepřiznaných částek pro účely financování budoucích důchodových závazků.
- 65 Nezdá se, že by předmětná vnitrostátní ustanovení vedla k opatřením, která překračují meze toho, co je nezbytné k dosažení sledovaných cílů, zejména proto, že zohledňují platební schopnosti dotčených osob, jelikož jak částky sražené na základě § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG, tak omezení u zvyšování důchodů stanovená v § 711 ASVG jsou odstupňovány v závislosti na výši poskytovaných dávek.
- 66 Pokud jde konkrétně o cíl zajistit udržitelné financování starobních důchodů, skutečnost, že určitý podnik, jako je NK, si mohl za tímto účelem vytvořit dostatečné rezervy, nemůže sama o sobě zpochybnit nezbytnost předmětných vnitrostátních ustanovení, jelikož, jak uvádí Evropská komise v písemném vyjádření, tato ustanovení se týkají všech podniků, v nichž má většinový podíl spolkový stát a spolková země Dolní Rakousko.
- 67 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na druhou část první otázky odpovědět tak, že čl. 5 písm. c) a čl. 7 písm. a) bod iii) směrnice 2006/54 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, podle které pozbývají příjemci důchodu, který se jim smluvně zavázal přímo vyplácet podnik kontrolovaný státem a který překračuje určité prahové hodnoty stanovené v této právní úpravě, jednak částky sražené z části tohoto důchodu, která přesahuje některou z těchto prahových hodnot, a jednak nároku na smluvně dohodnutou valorizaci uvedeného důchodu, i když procentní podíl bývalých zaměstnanců, u nichž byla výše takového podnikového důchodu dotčena uvedenou právní úpravou, je podstatně vyšší u bývalých zaměstnanců mužského pohlaví spadajících do působnosti této právní úpravy než u bývalých zaměstnankyň spadajících pod tuto úpravu, za předpokladu, že jsou tyto důsledky odůvodněny objektivními faktory prostými jakékoli diskriminace na základě pohlaví, což musí ověřit předkládající soud.

Ke druhé části druhé otázky

- 68 Podstatou druhé části druhé otázky předkládajícího soudu je, zda směrnice 2000/78 musí být vykládána v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, podle které příjemci důchodu, který se jim smluvně zavázal přímo vyplácet podnik kontrolovaný státem a který překračuje určité prahové hodnoty stanovené v této právní úpravě, přicházejí jednak o částku sraženou z části tohoto důchodu, která přesahuje některou z těchto prahových hodnot, a jednak o nárok na smluvně dohodnutou valorizaci uvedeného důchodu, jestliže se uvedená právní úprava týká pouze příjemců, kteří překročili určitý věk.
- 69 Podle článku 1 a čl. 2 odst. 1 a 2 písm. b) směrnice 2000/78 je zakázána jakákoli diskriminace zejména na základě věku. Nepřímou diskriminací se rozumí, pokud by v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo zvyklosti byla osoba určitého věku v porovnání s jinými osobami znevýhodněna, ledaže jsou takové ustanovení, kritérium nebo praxe objektivně odůvodněny legitimním cílem a prostředky k dosažení uvedeného cíle jsou přiměřené a nezbytné (rozsudek ze dne 7. února 2019, Escribano Vindel, C-49/18, EU:C:2019:106, body 41 a 42).
- 70 Podle předkládajícího soudu spočívá případná existence nepřímé diskriminace na základě věku ve skutečnosti, že v Rakousku nebyla od roku 2000 uzavřena žádná smlouva o důchodu ve formě plnění z „přímého příslibu důchodu“, takže se předmětná vnitrostátní ustanovení vztahují pouze na osoby, které dosáhly určitého věku, jelikož smlouvy o podnikovém důchodu s jinými osobami byly uzavřeny na základě modelu penzijních fondů nebo pojištění.

- 71 Nepřímou diskriminaci na základě věku lze přitom podobně, jak vyplývá z bodů 45, 49 a 52 tohoto rozsudku, jako v případě nepřímé diskriminace na základě pohlaví konstatovat pouze tehdy, je-li prokázáno, že se vnitrostátní právní úprava nevýhodně a neodůvodněně dotýká podstatně většího podílu osob určitého věku v porovnání s jinými osobami. Za tímto účelem je třeba vzít v úvahu všechny zaměstnance, na které se vztahuje vnitrostátní právní úprava, z níž vychází rozdílné zacházení.
- 72 Z toho vyplývá, že za účelem prokázání nepřímé diskriminace na základě věku nelze osoby znevýhodněné předmětnými vnitrostátními ustanoveními porovnávat s takovými osobami, které nespádají do jejich působnosti, jako jsou osoby, které uzavřely smlouvu o důchodu na základě modelu penzijních fondů nebo pojištění.
- 73 Kromě toho, jak připomněla generální advokátka v bodě 89 svého stanoviska, pouhá skutečnost, že se na osoby, které nedosáhly určitého věku, vztahuje nová právní úprava, nevede k nepřímé diskriminaci na základě věku na úkor ostatních osob, na které se vztahuje starší právní rámec (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. února 2019, Horgan a Keegan, C-154/18, EU:C:2019:113, bod 28).
- 74 Navíc je třeba konstatovat, že předkládající soud nepředložil údaje, podle kterých by mezi osobami, na které se vztahují předmětná vnitrostátní ustanovení, a sice příjemci důchodu vypláceného podnikem kontrolovaným státem ve formě plnění z „přímého příslibu důchodu“, byl těmito ustanoveními znevýhodněn podstatně vyšší podíl osob, které dosáhly určitého věku.
- 75 Na druhou část druhé otázky je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 2 odst. 1 a 2 písm. b) směrnice 2000/78 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, podle které přicházejí příjemci důchodu, který se jim smluvně zavázal přímo vyplácet podnik kontrolovaný státem a který překračuje určité prahové hodnoty stanovené v této právní úpravě, jednak o částku sráženou z části tohoto důchodu, která přesahuje některou z těchto prahových hodnot, a jednak o nárok na smluvně dohodnutou valorizaci uvedeného důchodu, pouze z toho důvodu, že se uvedená právní úprava týká pouze příjemců, kteří překročili určitý věk.

Ke třetí až sedmé otázce

- 76 Podstatou třetí až sedmé otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda články 16, 17, 20 a 21 Listiny musí být vykládány v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, podle které přicházejí příjemci důchodu, který se jim smluvně zavázal přímo vyplácet podnik kontrolovaný státem a který překračuje určité prahové hodnoty stanovené v této právní úpravě, jednak o částku sráženou z části tohoto důchodu, která přesahuje některou z těchto prahových hodnot, a jednak o nárok na smluvně dohodnutou valorizaci uvedeného důchodu.
- 77 V tomto ohledu je třeba připomenout, že působnost Listiny je definována v jejím čl. 51 odst. 1, podle kterého jsou ustanovení Listiny, pokud jde o jednání členských států, určena těmito členským státům, výhradně pokud uplatňují právo Unie.
- 78 Rovněž je třeba připomenout, že se základní práva zaručená Listinou uplatní ve všech situacích, které se řídí unijním právem, a musí proto být respektována zejména v případě, kdy vnitrostátní právní úprava spadá do působnosti tohoto práva [rozsudek ze dne 21. května 2019, Komise v. Maďarsko (Požívací práva k zemědělské půdě), C-235/17, EU:C:2019:432, bod 63 a citovaná judikatura].
- 79 Unijní právo však musí v dotyčné oblasti stanovit určité povinnosti pro členské státy ohledně situace dotčené v původním řízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. července 2014, Julián Hernández a další, C-198/13, EU:C:2014:2055, bod 35).

- 80 Jak přitom v projednávané věci vyplývá z bodů 40 až 67 tohoto rozsudku, předmětná vnitrostátní ustanovení mohou vést k rozdílnému zacházení na základě pohlaví, které by v případě, že bude neodůvodněné, představovalo nepřímou diskriminaci zakázanou směrnicí 2006/54. Jak uvedla generální advokátka v bodě 98 svého stanoviska, tato ustanovení tedy podléhají zvláštní úpravě unijního práva, jelikož při stanovení a výpočtu dávek v systémech sociálního zabezpečení pracovníků nesmí docházet k diskriminaci v rozporu s touto směrnicí ani se směrnicí 2000/78.
- 81 Z toho vyplývá, že předmětná vnitrostátní ustanovení představují uplatňování unijního práva ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny, takže musí respektovat základní práva zaručená Listinou,
- 82 V tomto ohledu zakotvuje zaprvé článek 20 Listiny zásadu rovnosti každého před zákonem. Podle čl. 21 odst. 1 této Listiny se zakazuje jakákoli diskriminace, která je založená zejména na pohlaví, věku nebo majetku.
- 83 Pokud jde konkrétně o diskriminaci na základě věku, z judikatury Soudního dvora vyplývá, že členské státy musí při přijímání opatření, která spadají do působnosti směrnice 2000/78, jež konkretizuje v oblasti zaměstnání a povolání zásadu zákazu diskriminace na základě věku, jednat v souladu s touto směrnicí (rozsudek ze dne 21. ledna 2015, Felber, C-529/13, EU:C:2015:20, bod 16 a citovaná judikatura). Stejně tak musí členské státy při přijímání opatření v oblasti působnosti směrnice 2006/54, která konkretizuje v uvedené oblasti zásadu zákazu diskriminace na základě pohlaví, jednat v souladu s posledně uvedenou směrnicí.
- 84 Za těchto podmínek musí být otázky předkládajícího soudu týkající se existence diskriminace na základě věku a pohlaví, tak jak tomu bylo v rámci odpovědi na první a druhou otázku, zkoumány pouze z hlediska směrnic 2000/78 a 2006/54 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. listopadu 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, bod 25).
- 85 Pokud jde o diskriminaci na základě majetku, za předpokladu, že lze prokázat, že rozdílné zacházení zjištěné v bodě 46 tohoto rozsudku, tedy že se předmětná vnitrostátní ustanovení dotýkají pouze důchodů, jejichž výše přesahuje určitou hranici, znevýhodňuje především osoby vlastníci určitý majetek, může být taková okolnost v projednávané věci odůvodněna důvody popsány v bodech 61 až 66 tohoto rozsudku, s výhradou ověření předkládajícím soudem. V tomto rozsahu nejsou taková ustanovení v rozporu s článkem 20 a čl. 21 odst. 1 Listiny.
- 86 Pokud jde zadruhé o článek 16 Listiny, je třeba připomenout, že smluvní svoboda, jíž se týká sedmá předběžná otázka, spadá pod svobodu podnikání zaručenou tímto ustanovením (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. ledna 2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, bod 42). Jak uvedla generální advokátka v bodě 110 svého stanoviska, tato svoboda zahrnuje svobodu určit cenu plnění nebo ji sjednat.
- 87 Z toho vyplývá, že taková ustanovení, jako jsou předmětná vnitrostátní ustanovení, představují omezení smluvní svobody v rozsahu, v němž ukládají dotyčným podnikům povinnost vyplácet svým bývalým zaměstnancům důchod ve formě plnění z „příímého příslibu důchodu“, jehož výše je nižší než smluvně dohodnutá částka.
- 88 Svoboda podnikání však není absolutním právem, ale musí být posuzována s ohledem na svoji společenskou funkci a může tak být předmětem zásahů ze strany veřejné moci, jimiž lze v obecném zájmu stanovit meze pro výkon hospodářské činnosti. Kromě toho v souladu s čl. 52 odst. 1 Listiny musí být každé omezení výkonu práv a svobod, které uznává, stanoveno zákonem, musí respektovat jejich podstatu a musí být, při dodržení zásady proporcionality, nezbytné a skutečně odpovídat cílům obecného zájmu, které uznává Evropská unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. května 2016, Pillbox 38, C-477/14, EU:C:2016:324, body 157 až 160).

- 89 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že omezení smluvní svobody uvedené v bodě 87 tohoto rozsudku bylo stanoveno zákonem a respektuje podstatu této svobody, neboť vede k odnětí pouze velmi malé části z výše podnikových důchodů, které byly sjednány a dohodnuty mezi dotčeným podnikem a jeho zaměstnanci. Toto odnětí navíc odpovídá, s výhradou ověření předkládajícím soudem, cílům obecného zájmu, kterými jsou udržitelné financování starobních důchodů financovaných státem a snížení rozdílu mezi úrovněmi uvedených důchodů. Konečně, jak vyplývá z bodů 61 až 66 tohoto rozsudku, je třeba mít za to, že uvedené omezení je v souladu se zásadou proporcionality, takže není v rozporu s článkem 16 Listiny.
- 90 Pokud jde zařetí o čl. 17 odst. 1 Listiny, který zakotvuje právo na vlastnictví, je třeba připomenout, že ochrana zaručená tímto ustanovením se týká práv majetkové hodnoty, z nichž s ohledem na dotčený právní řád plyne nabyté právní postavení umožňující nositeli těchto práv jejich nezávislý výkon ve svůj prospěch (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. ledna 2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, bod 34).
- 91 Je třeba mít za to, že uzavření smlouvy o podnikovém důchodu zakládá u příjemce tohoto důchodu majetkový zájem. Mimoto má zadržení části smluvně dohodnuté částky dotčeným podnikem a neprovedení smluvně sjednané valorizace na uvedený majetkový zájem vliv. Právo zaručené čl. 17 odst. 1 Listiny však nemá absolutní charakter, takže jej nelze vykládat tak, že zakládá nárok na důchod v určité výši (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. června 2017, Florescu a další, C-258/14, EU:C:2017:448, body 50 a 51).
- 92 Jak však vyplývá z bodu 88 tohoto rozsudku, každé omezení uvedeného práva na vlastnictví musí být stanoveno zákonem, respektovat jeho podstatu a při dodržení zásady proporcionality musí být nezbytné a skutečně odpovídat cílům obecného zájmu uznaným Unií. Omezení důchodových práv dotčená ve věci v původním řízení jsou přitom stanovena zákonem. Navíc omezují pouze část celkové výše dotčených důchodů ve formě plnění z „přímého příslibu důchodu“, takže na ně nelze nahlížet tak, že zasahují do podstaty uvedených nároků. Kromě toho s výhradou ověření předkládajícím soudem se tato omezení zdají být nezbytná a skutečně odpovídající cílům obecného zájmu, kterými jsou udržitelné financování starobních důchodů financovaných státem a snížení rozdílu mezi úrovněmi uvedených důchodů.
- 93 S ohledem na výše uvedené je třeba na třetí až sedmou otázku odpovědět tak, že články 16, 17, 20 a 21 Listiny musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, podle které příjemci důchodu, který se jim smluvně zavázal přímo vyplácet podnik kontrolovaný státem a který překračuje určité prahové hodnoty stanovené v této právní úpravě, přicházejí jednak o částku sráženou z části tohoto důchodu, která přesahuje některou z těchto prahových hodnot, a jednak o nárok na smluvně dohodnutou valorizaci uvedeného důchodu.

K osmé otázce

- 94 Podstatou osmé otázky předkládajícího soudu je, zda článek 47 Listiny musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát ve svém právním řádu neupravil samostatný procesní prostředek určený primárně k přezkumu souladu vnitrostátních ustanovení provádějících unijní právo s tímto právem.
- 95 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že předmětná vnitrostátní ustanovení úzce souvisí s § 1 SpBegrG nebo na něj bezprostředně navazují. Vzhledem k tomu, že toto ustanovení sestává z ústavněprávních předpisů, jsou možnosti napadnout předmětná vnitrostátní ustanovení před Verfassungsgerichtshof (ústavní soud) omezené, takže tato vnitrostátní ustanovení lze napadnout pouze incidenčně podáním soukromoprávní žaloby proti smluvnímu partnerovi podnikového důchodu.

- 96 Soudní dvůr však rozhodl, že zásada účinné soudní ochrany zaručená článkem 47 Listiny jako taková nevyžaduje existenci samostatné žaloby určené hlavně ke zpochybnění souladu vnitrostátních ustanovení s unijními normami, existuje-li jeden nebo více opravných prostředků umožňujících incidenčně zajistit dodržování práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva (rozsudek ze dne 21. listopadu 2019, Deutsche Lufthansa, C-379/18, EU:C:2019:1000, bod 61 a citovaná judikatura).
- 97 Vzhledem k tomu, že předkládající soud uvádí, že předmětná vnitrostátní ustanovení mohou být zpochybněna incidenčně, nelze konstatovat, že došlo k porušení zásady účinné soudní ochrany z důvodu neexistence samostatného procesního prostředku.
- 98 Na osmou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že článek 47 Listiny musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát ve svém právním řádu neupravil samostatný procesní prostředek určený primárně k přezkumu souladu vnitrostátních ustanovení provádějících unijní právo s tímto právem, pokud existuje možnost odpovídajícího incidenčního přezkumu.

K nákladům řízení

- 99 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání musí být vykládány v tom smyslu, že do jejich působnosti spadají právní předpisy členského státu, podle nichž musí bývalý zaměstnavatel srazit u zdroje část z výše podnikového důchodu, který se smluvně zavázal přímo vyplácet svému bývalému zaměstnanci, a podle nichž pozbývá účinku smluvně sjednaná valorizace výše tohoto důchodu.
- 2) Článek 5 písm. c) a čl. 7 písm. a) bod iii) směrnice 2006/54 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, podle které přicházejí příjemci důchodu, který se jim smluvně zavázal přímo vyplácet podnikem kontrolovaným státem a který překračuje určité prahové hodnoty stanovené v této právní úpravě, jednak o částku sráženou z části tohoto důchodu, která přesahuje některou z těchto prahových hodnot, a jednak o nárok na smluvně dohodnutou valorizaci uvedeného důchodu, i když procentní podíl bývalých zaměstnanců, u nichž byla výše takového podnikového důchodu dotčena uvedenou právní úpravou, je podstatně vyšší u bývalých zaměstnanců mužského pohlaví spadajících do působnosti této právní úpravy než u bývalých zaměstnankyň spadajících pod tuto úpravu, za předpokladu, že jsou tyto důsledky odůvodněny objektivními faktory prostými jakékoli diskriminace na základě pohlaví, což musí ověřit předkládající soud.
- 3) Článek 2 odst. 1 a 2 písm. b) směrnice 2000/78 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, podle které příjemci důchodu, který se jim smluvně zavázal přímo vyplácet podnikem kontrolovaným státem a který překračuje určité prahové hodnoty stanovené v této právní úpravě, přicházejí jednak o částku sráženou z části tohoto důchodu, která přesahuje některou z těchto prahových hodnot, a jednak o nárok na smluvně dohodnutou valorizaci uvedeného důchodu, pouze z toho důvodu, že se uvedená právní úprava týká pouze příjemců, kteří překročili určitý věk.

- 4) Články 16, 17, 20 a 21 Listiny základních práv Evropské unie musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, podle které příjemci důchodu, který se jim smluvně zavázal přímo vyplácet podnik kontrolovaný státem a který překračuje určité prahové hodnoty stanovené v této právní úpravě, přicházejí jednak o částku sráženou z části tohoto důchodu, která přesahuje některou z těchto prahových hodnot, a jednak o nárok na smluvně dohodnutou valorizaci uvedeného důchodu.
- 5) Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát ve svém právním řádu neupravil samostatný procesní prostředek určený primárně k přezkumu souladu vnitrostátních ustanovení provádějících unijní právo s tímto právem, pokud existuje možnost odpovídajícího incidenčního přezkumu.

Podpisy.